

<https://doi.org/10.15407/econlaw.2024.03.040>

УДК 346.9

Василь ДЕРЛЮК, здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії
кафедри фінансового та податкового права
ННІ права Державного податкового університету, м. Ірпінь, Україна
 0009-0009-3890-8501

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ АРБІТРАЖНОГО КЕРУЮЧОГО В ПРЕВЕНТИВНІЙ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ

Ключові слова: банкрутство, санація, превентивна реструктуризація, досудова санація, арбітражний керуючий, адміністратор.

Проаналізовано функції арбітражного керуючого у справах про банкрутство з акцентом на процедуру превентивної реструктуризації, а також відмінності підходів до ролі арбітражного керуючого у процедурах санації та превентивної реструктуризації з урахуванням законопроекту від 12.10.2023 № 10143 щодо імплементації Директиви Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу 2019/1023 і запровадження процедур превентивної реструктуризації. Розглянуто повноваження арбітражного керуючого, порядок призначення, припинення повноважень, гарантування виплати винагороди, умови залучення в превентивній реструктуризації відповідно до законопроекту. Окремо розглянуто зарубіжний досвід визначення адміністратора превентивної реструктуризації. Дослідження дало підстави сформулювати висновки щодо прав та обов'язків арбітражного керуючого (адміністратора) у превентивній реструктуризації.

Вступ. У справі про банкрутство арбітражний керуючий відіграє ключову роль як одна з центральних фігур. Він виконує специфічні функції, необхідні для здійснення організаційно-управлінських, майново-фінансових і правових заходів з метою вирішення конфлікту інтересів учасників справи про банкрутство. Ці функції охоплюють повноваження, починаючи від розгляду заяв кредиторів з грошовими вимогами, скликання зборів, реалізації майна боржника і закінчуючи визнанням правочинів боржника недійсними, проведенням розрахунків з кредиторами. Враховуючи цю багатогранність, важко переоцінити значущість арбітражного керуючого.

Законодавство про банкрутство складне, багатоаспектне й потребує комплексного вивчення. Це пов'язано з тим, що воно охоплює широкий спектр питань щодо фінансової неспроможності підприємств і має на меті захистити права та інтереси всіх учасників процедури банкрутства. На захисті прав усіх учасників процедури банкрутства наголошувала Н.В. Никитченко [1]. Тому законодавство про банкрутство потребує комплексного вивчення через складність, по-

Цитування: Дерлюк В. Права та обов'язки арбітражного керуючого в превентивній реструктуризації. *Економіка та право*. 2024. № 3. С. 40—48. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2024.03.040>

стійні зміни, що вносяться до нього, а також специфіку роботи арбітражного керуючого. Воно передбачає різні процедури, зокрема досудові (досудова санація) та судові (розпорядження майном, санація, ліквідація). Кожна з цих процедур має свої особливості, які визначають права та обов'язки арбітражного керуючого, а тому набуття правового статусу арбітражного керуючого не дає чіткої картини його прав та обов'язків. Вони залежать від застосованої до боржника процедури, що зумовлює динамічність ролі арбітражного керуючого та обсягу його повноважень.

Положення арбітражного керуючого в превентивній реструктуризації ще більш не визначене. Проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України з процедур банкрутства та інших законодавчих актів України щодо імплементації Директиви Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу 2019/1023 та запровадження процедур превентивної реструктуризації» не містить окремої статті щодо прав та обов'язків арбітражного керуючого (адміністратора), а лише повноваження. Цей законопроект перебуває на стадії розгляду та потребує доопрацювання, чим і пояснюється актуальність теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз літературних джерел вказує на те, що багато авторів розглядають правовий статус арбітражного керуючого та його функції в процедурі санації. Наприклад, Н.С. Носань та С.А. Назаренко досліджують роль арбітражного керуючого у процедурі санації в Україні з правової та економічної точки зору [2]. В.А. Миколаєць вивчала правовий статус арбітражного керуючого та його функції, гарантії незалежності [3]. А.В. Степанов розглядає роль арбітражного керуючого у процедурі санації згідно з новим Кодексом України з процедур банкрутства [4]. Проте в науковому доробку вітчизняних і зарубіжних учених відсутні дослідження прав та обов'язків арбітражного керуючого в превентивній реструктуризації, що можна пояснити відносною новизною цього інституту та відсутністю імплементації Директиви про превентивну реструктуризацію в Україні.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження можна пояснити множинністю процедур банкрутства, які відрізняються одна від одної, що обумовлює специфіку прав та обов'язків арбітражного керуючого. Особливої уваги

заслугує невизначеність повноважень арбітражного керуючого (адміністратора) в процедурі превентивної реструктуризації, яка перебігає на стадії законодавчого обговорення в Україні. Вирішення цієї проблеми потребує вивчення зарубіжного досвіду визначення адміністратора превентивної реструктуризації та можливості його застосування в українській законотворчій практиці.

Метою статті є дослідження правового статусу арбітражного керуючого (адміністратора) в процедурі превентивної реструктуризації, його прав і обов'язків у світлі законодавчих ініціатив та формулювання пропозицій щодо вдосконалення законодавства з урахуванням європейського досвіду.

Результати дослідження. Орієнтація на превентивне оздоровлення компанії-боржника, що має фінансові труднощі і одночасно має антикризовий потенціал, сьогодні є основним трендом розвитку інституту банкрутства в усіх країнах світу. Такий підхід дає змогу відновити, а не ліквідувати життєздатний бізнес, зберегти робочі місця, повернути борги, що позитивно впливає на економіку. Важливо, що превентивний механізм запобігання банкрутству сприяє зниженню трансакційних витрат: пряме зниження судових витрат можливе за рахунок встановлення обов'язку боржника та кредиторів домовлятися у позасудовому порядку у межах запобігання банкрутству; непряме зниження — за рахунок можливості для неспроможних фірм залучати нове фінансування чи можливості для колишнього менеджменту зберегти контроль за підприємством, оскільки наявний управлінський досвід може підвищити її вартість [5]. Важливим учасником таких відносин є арбітражний керуючий, який, як зазначено у ст. 10 Кодексу України з процедур банкрутства, є суб'єктом незалежної професійної діяльності.

З правової точки зору арбітражний керуючий — це особа, яка надає публічні послуги, оскільки виконує делеговані державою функції, має вплив на права та інтереси не лише боржника, а й інших учасників процедури банкрутства [6, с. 7].

Для провадження діяльності арбітражного керуючого необхідно відповідати визначеним критеріям та володіти відповідними фаховими компетенціями, зокрема: «бути громадянином України, який має вищу юридичну або еконо-

Права	Обов'язки
Звертатися до суду у передбачених випадках	Здійснювати заходи захисту майна боржника; прийняти в господарське відання майно боржника та забезпечити здійснення його інвентаризації
Скликати збори кредиторів і виступати з правом дорадчого голосу; отримувати винагороду за свою роботу	Відкрити відповідний рахунок для санаційних заходів та розрахунків з кредиторами; сформувати й затвердити на засіданні комітету кредиторів план санації, звітувати щодо виконання плану
Залучати на платній основі (переважно за рахунок боржника) інших фахівців	Забезпечити ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності; від імені боржника заявляти про стягнення дебіторської заборгованості, проводити заходи щодо стягнення відповідної заборгованості
Запитувати й отримувати необхідну інформацію, що стосується справи, від органів державної влади та місцевого самоврядування, фізичних та юридичних осіб за їх згодою	Розглядати вимоги кредиторів стосовно зобов'язань боржника після порушення справи про банкрутство у процесі санації та заявляти заперечення стосовно заявлених вимог
Подавати заяву до суду про дострокове припинення своїх повноважень тощо	Своєчасно повідомляти відповідні державні органи про своє призначення, затвердження мирової угоди, завершення реалізації плану санації, звільнення від виконання обов'язків

Рис. 1. Права та обов'язки арбітражного керуючого у процедурі санації відповідно до Кодексу України з процедур банкрутства

мічну освіту, загальний стаж роботи за фахом понад 3 роки або понад 1 рік досвіду роботи на керівній посаді та володіє державною мовою; отримати відповідне свідоцтво (підтвердження необхідного рівня кваліфікації), пройшовши відповідний курс навчання та стажування протягом 6 місяців, та бути внесеним до бази Єдиного реєстру арбітражних керуючих Міністерства юстиції України» [7].

Правовий статус арбітражного керуючого визначають не лише його права та обов'язки, але й гарантії їх виконання. Належне виконання арбітражним керуючим його прав та обов'язків забезпечується комплексом заходів, зокрема, це правове регулювання, контроль з боку суду та учасників справи про банкрутство, відповідальність за невиконання або неналежне виконання своїх функцій, а також професійна підготовка та дотримання етичних принципів [8].

Як і санація, превентивна реструктуризація є реабілітаційною процедурою, а тому для початку визначимо права та обов'язки арбітражного керуючого у процедурі санації (рис. 1).

Важливо зазначити, що у судовій санації призначений судом керуючий санацією переймає на себе всі функції управління боржником, а керівництво має бути звільнено [9]. На

відміну від судової санації, де призначення арбітражного керуючого є обов'язковим, у судовій санації це не є необхідною умовою, що дає можливість керівництву компанії безпосередньо брати участь і контролювати процес відновлення її платоспроможності [10, 11].

Превентивна реструктуризація відрізняється від санації не лише за змістом, але й підходами до ролі арбітражного керуючого в таких процедурах. Процедура превентивної реструктуризації спрямована на підприємства, чие фінансове становище не досягло такого рівня, що його необхідно вирішувати в рамках Закону про неплатоспроможність. Її головна мета — врятувати бізнес та дати можливість домовитися про план реструктуризації з кредиторами. Це означає, що превентивна реструктуризація допомагає компанії діяти вчасно, уникнути банкрутства та пов'язаних з ним негативних наслідків, таких як публічне розкриття інформації про банкрутство, обмеження на відчуження активів. Отже, метою реструктуризації є задоволення вимог кредиторів, а також підтримка бізнесу компанії та, зрештою, захист прав третіх сторін: кредиторів, співробітників, ділових партнерів [12].

Реструктуризація перебуває на межі між вільними приватними переговорами та обов'язко-

вим провадженням у справі про неспроможність. Особливо це проявляється у принципах, що супроводжують цей процес. Реструктуризація має бути менш трудомісткою і менш формальною за реорганізацію, засновану на принципі номінації, коли компанія вибирає ключових кредиторів, і насамперед вільною від негативних впливів, таких як розкриття інформації, позбавлення розпорядчих прав компанії, обмеження наслідків договорів тощо. Щоб уникнути стигматизації компанії, гласність усього процесу значно обмежена, як порівняти з провадженням у справі про неплатоспроможність [5].

12.10.2023 у Верховній Раді був зареєстрований проект Закону України № 10143 «Про внесення змін до Кодексу України щодо процедур банкрутства та інших законодавчих актів України щодо імплементації Директиви Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу 2019/1023 та запровадження процедур превентивної реструктуризації», яким запропоновано ввести до Кодексу України з процедур банкрутства таке поняття, як «адміністратор превентивної реструктуризації». Відповідно до ст. 5¹ це арбітражний керуючий, призначений господарським судом.

Зазначеною вище статтею також встановлено осіб, які не можуть бути адміністраторами у превентивній реструктуризації, а саме: «щодо якої відкрито провадження у справі про неплатоспроможність або з дня закриття провадження у справі про неплатоспроможність минуло менше трьох років; яка була позбавлена права на здійснення діяльності арбітражного керуючого та з дня прийняття рішення про позбавлення права на здійснення діяльності минуло менше трьох років».

Законопроектом встановлено право господарського суду в будь-який час вимагати в адміністратора превентивної реструктуризації надання будь-якої інформації про хід процедури превентивної реструктуризації.

Основними завданнями адміністратора превентивної реструктуризації є медіація між боржником і кредиторами, а також підготовка плану реструктуризації. Адміністратор в превентивній реструктуризації [5]:

- дає рекомендації щодо недопущення неплатоспроможності боржника;
- бере участь у розробці плану превентивної реструктуризації;

- оцінює щодо відповідності вимогам чинного законодавства перспективи виконання та дотримання критерію найкращих інтересів кредиторів;

- контролює дотримання боржником і кредиторами заходів захисту та вживає заходів у разі їх порушення;

- надає висновок про розмір вимог кредиторів, щодо яких у боржника чи кредитора є заперечення;

- здійснює нагляд за провадженням господарської діяльності боржника;

- інформує господарський суд у разі виявлення підстав для закриття процедури превентивної реструктуризації;

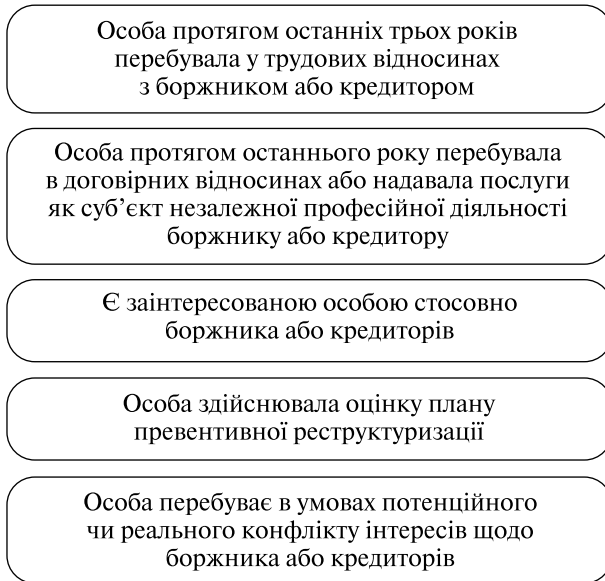
- розглядає скарги та заяви кредиторів і виконує інші повноваження.

У статті 5² законопроекту зазначено, що «адміністратор превентивної реструктуризації призначається господарським судом у випадках, передбачених цим Кодексом: у разі відкриття процедури превентивної реструктуризації — до заключного засідання господарського суду; для контролю виконання плану превентивної реструктуризації».

Варто зазначити, що у разі відсутності у боржника розробленого плану превентивної реструктуризації на дату подання заяви до суду, застосування господарським судом засобів захисту, а також затвердження судом плану реструктуризації, участь адміністратора у процедурі превентивної реструктуризації є обов'язковою.

Законопроектом зазначено, що кандидатура адміністратора превентивної реструктуризації подається: «боржником разом із заявою про відкриття процедури превентивної реструктуризації; боржником разом з заявою про вжиття заходів захисту, за умови, що на момент подання такої заяви судом не призначено адміністратора; зборами кредиторів до дати засідання господарського суду, на якому буде розглянуто заяву про затвердження плану превентивної реструктуризації». Законопроектом встановлено обмеження на призначення адміністратором певних осіб (рис. 2).

Якщо участь адміністратора є обов'язковою, то оплачує послуги адміністратора боржник. Якщо участь адміністратора є не обов'язковою, він може бути призначений господарським судом за заявою боржника або зборів кредиторів. У такому разі оплату його послуг здійс-

Рис. 2. Обмеження щодо осіб на роль адміністратора в превентивній реструктуризації

нює та сторона, яка просить суд про призначення адміністратора, а розмір винагороди встановлюється ухвалою господарського суду. Такий підхід покликаний вирішити проблему оплати праці арбітражного керуючого, що зараз існує в Україні.

Господарський суд має право відсторонити адміністратора превентивної реструктуризації за його вимогою (подання заяви) чи у таких випадках: невиконання або неналежного виконання обов'язків, покладених на арбітражного керуючого або подання адміністратором до суду неправдивих відомостей — за заявою боржника або зборів кредиторів; припинення або зупинення діяльності адміністратора превентивної реструктуризації — за заявою боржника, кредиторів або судом за власною ініціативою; за заявою боржника, кредиторів або судом за власною ініціативою.

Окрім того, у законопроекті зазначено, що неподання зборами кредиторів кандидатури для призначення адміністратора у разі, якщо призначення адміністратора (згідно з цим Кодексом) є обов'язковим за їх поданням, не може бути підставою для відмови в затвердженні плану превентивної реструктуризації. У такому випадку подальше провадження у процедурі превентивної реструктуризації здійснюється без участі адміністратора.

Законопроектом чітко не визначено прав та обов'язків адміністратора превентивної реструктуризації, а зазначено лише його повнова-

ження (ст. 57). Проте окремо виділено повноваження адміністратора превентивної реструктуризації на стадії до проведення заключного засідання господарського суду та адміністратора превентивної реструктуризації, якого призначено для контролю виконання плану превентивної реструктуризації. На рис. 3 представлені основні повноваження адміністратора превентивної реструктуризації на стадії до проведення заключного засідання господарського суду.

Основними повноваженнями адміністратора превентивної реструктуризації, якого призначено для контролю виконання плану превентивної реструктуризації, є такі: здійснює повноваження, зазначені вище, а також надає письмову згоду на вчинення правочинів щодо залучення нового фінансування, значних правочинів поза межами звичайної господарської діяльності та / або правочинів, визначених затвердженим судом планом превентивної реструктуризації.

Адміністратор превентивної реструктуризації також виконує важливу функцію посередника у переговорах між боржником і кредиторами. Ця роль дає йому можливість сприяти конструктивному діалогу між сторонами, знаходити компромісні рішення, які б задовольняли інтереси як боржника, так і кредиторів, забезпечувати досягнення консенсусу щодо плану превентивної реструктуризації.

Важливо зазначити, що сторони не обмежені рамками концепції превентивної реструктуризації і можуть відступити від пропозицій плану реструктуризації, якщо це необхідно для досягнення успіху в переговорах, подальшого схвалення плану превентивної реструктуризації. Боржник, або, у разі призначення, адміністратор превентивної реструктуризації зобов'язаний фіксувати проведення переговорів та надсилати протоколи переговорів чи зборів кредиторів до господарського суду.

Окрім зазначених повноважень, адміністратор превентивної реструктуризації, у разі його призначення, зобов'язаний перевірити формування класів залучених сторін, а також обґрунтованість розміру грошових вимог залучених кредиторів і повідомити про результати залучені сторони та суд.

Для цілей підготовки плану превентивної реструктуризації та подальшого його схвалення залучені сторони поділяються на такі класи:

ПОВНОВАЖЕННЯ АДМІНІСТРАТОРА ПРЕВЕНТИВНОЇ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ	Бере участь і сприяє проведенню переговорів щодо розробки та узгодження з кредиторами плану превентивної реструктуризації
	Надає рекомендації щодо недопущення неплатоспроможності боржника
	Надає рекомендації та бере участь у розробленні плану превентивної реструктуризації
	Оцінює план превентивної реструктуризації стосовно відповідності вимогам, передбаченим цим Кодексом, перспектив його виконання та дотримання критерію найкращих інтересів кредиторів
	Надає письмову згоду на вчинення правочинів щодо залучення проміжного фінансування, а також значних правочинів поза межами звичайної господарської діяльності
	Контролює дотримання боржником і кредиторами заходів захисту, вживає заходи у разі їх порушення, зокрема повідомляє господарський суд про втрату ними актуальності
	Надає висновок про розмір вимог кредиторів, щодо яких у боржника чи кредитора є заперечення
	Здійснює нагляд за веденням господарської діяльності боржника, у зв'язку з чим має доступ до всієї інформації про діяльність боржника
	Звертається до суду у разі виявлення порушення вимог цього Кодексу боржником, кредиторами або іншими особами; розглядає скарги та заяви кредиторів
	Подає господарському суду, у провадженні якого перебуває процедура превентивної реструктуризації, заяви, клопотання, інші процесуальні заяви по суті справи
	У разі виявлення в діях посадових осіб боржника ознак кримінального правопорушення інформує про це правоохоронні органи
	Надає в порядку та у строки, визначені державним органом з питань банкрутства, інформацію про хід процедури превентивної реструктуризації

Рис. 3. Повноваження адміністратора превентивної реструктуризації на стадії до проведення заключного засідання господарського суду, відповідно до законопроекту від 12.10.2023 № 10143

забезпечені кредитори; незабезпечені кредитори; незабезпечені кредитори, заінтересовані стосовно боржника; засновники (учасники, акціонери) боржника; власник майна (орган, уповноважений управляти майном) боржника [12].

У різних країнах встановлюються свої вимоги до призначення адміністратора превентивної реструктуризації. Наприклад, у Чехії в Законі «Про превентивну реструктуризацію» зазначено: «Якщо реструктуризація доходить до стадії судового розгляду, суд призначає професійного та неупередженого адміністратора реструктуризації. Це може бути лише конкурсний керуючий, який має спеціальні повноваження. Кредитори дають свою згоду на план реструктуризації» [13].

У багатьох країнах Європи, на відміну від процедур банкрутства чи досудової санації,

роботу адміністратора можуть виконувати різні професійні категорії осіб. Так, наприклад, у Латвії адміністратором може бути особа, яка має фінансово-економічну освіту і певний стаж роботи. У Німеччині адміністративні функції в процедурах превентивної реструктуризації дозволено виконувати аудиторам, бухгалтерам, податковим консультантам, адвокатам. Ідея у тому, аби було більше вибору, проте їх винаймають боржники або кредитори залежно від ситуації [13].

У Швеції адміністратор повинен схвалити таке: завершення або забезпечення зобов'язань, що виникли до початку реструктуризації; операції, що виходять за рамки звичайної повсякденної діяльності; вибуття або обтяження активів, які мають важливе значення для бізнесу боржника. Новою особливістю, проти

старого режиму реструктуризації у Швеції, є те, що адміністратор може оголосити транзакцію *ultra vires* (тобто транзакцію, яка була завершена без необхідної згоди адміністратора) недійсною, що призведе до її скасування [13].

У Франції у разі відкриття судової процедури санації, компанією продовжують керувати її менеджери, а арбітражний керуючий, призначений за необхідності судом, має лише допоміжну місію. З упровадженням механізму превентивної реструктуризації у Франції навпаки: у разі відкриття процедури реорганізації адміністратор може відповідати винятково за забезпечення управління компанією, у будь-якому випадку він відіграє панівну роль у проведенні процедури [14].

В Україні функції адміністратора превентивної реструктуризації у зазначеному вище законопроекті пропонують передати арбітражному керуючому. Таку пропозицію розглядали 08.12.2023 під час круглого столу, присвяченого обговоренню цього законопроекту, проведеного Національною асоціацією арбітражних керуючих за підтримки Проекту ЄС «Право — Justice». Цілков слушно арбітражний керуючий Сергій Донков зазначив у виступі, що в Україні роль арбітражного керуючого вже вийшла за межі процедур банкрутства, і те, що адміністратором превентивної реструктуризації в законопроекті визначено саме арбітражного керуючого, є цілком логічним. Арбітражний керуючий має всі необхідні компетенції та спеціалізації для виконання такої ролі, і в своїй діяльності є незалежним. Тобто він може бути медіатором між боржником і кредиторами, і в більшості випадків підготовка плану превентивної реструктуризації буде роботою саме арбітражного керуючого.

Висновки. Дослідження окремих норм проекту Закону України від 12.10.2023 № 10143 «Про внесення змін до Кодексу України щодо процедур банкрутства та інших законодавчих актів України щодо імплементації Директиви Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу 2019/1023 та запровадження процедур превентивної реструктуризації» (законопроект № 10143), поглядів деяких науковців про правовий статус арбітражного керуючого, а також досвіду інших країн дали змогу виявити особливості правового статусу арбітражного керуючого (адміністратора) в процедурі превентивної реструктуризації в Україні та

окреслити напрями вдосконалення законодавства:

1. Законодавче закріплення нової ролі арбітражного керуючого як адміністратора превентивної реструктуризації. Законопроект № 10143 пропонує введення нового суб'єкта — адміністратора превентивної реструктуризації, роль якого виконуватиме арбітражний керуючий. Це важливий крок у розвитку інституту банкрутства в Україні, оскільки він дозволить залучити до процедури превентивної реструктуризації фахівців із досвідом роботи у сфері банкрутства.

2. Визначення мети та завдань адміністратора превентивної реструктуризації. Метою діяльності адміністратора є медіація між боржником і кредиторами, а завданнями — підготовка плану реструктуризації, визначення перспектив виконання плану та задоволення вимог кредиторів, контроль за дотриманням заходів захисту, інформування суду та нагляд за діяльністю боржника. Важливо, що на відміну від процедури санації, де арбітражний керуючий здійснює управління підприємством, у превентивній реструктуризації його роль обмежена до нагляду.

3. Необхідно чітко визначити права та обов'язки адміністратора превентивної реструктуризації, оскільки законопроект № 10143 визначає лише повноваження адміністратора, що є недостатнім для забезпечення ефективного виконання його функцій. Необхідно окремо врегулювати права та обов'язки адміністратора на кожній стадії процедури превентивної реструктуризації.

4. Дискусійність питання щодо призначення на роль адміністратора винятково арбітражного керуючого. На відміну від деяких європейських країн, де роль адміністратора превентивної реструктуризації можуть виконувати різні професійні категорії, законопроект № 10143 пропонує обмежити коло потенційних адміністраторів лише арбітражними керуючими. Це питання потребує подальшого обговорення з урахуванням досвіду інших країн та особливостей української правової системи.

5. Обмеженість повноважень адміністратора превентивної реструктуризації в Україні, як порівняти із зарубіжним досвідом. Необхідно врахувати позитивний досвід інших країн, де адміністратор превентивної реструктуризації має ширші повноваження, зокрема можливість уп-

равління компанією та ухвалення рішень щодо реструктуризації боргів. Розширення повноважень адміністратора в Україні може сприяти підвищенню ефективності процедури.

Перспективи подальших досліджень. Виконане дослідження підтверджує актуальність подальшого вивчення правового статусу арбітражного керуючого в процедурі превентивної реструктуризації, враховуючи необхідність ім-

плементации європейських норм та особливості національного законодавства. Перспективними напрямками подальших досліджень є аналіз ефективності запропонованої законопроектом № 10143 моделі превентивної реструктуризації, порівняльний аналіз правового статусу арбітражного керуючого в Україні та адміністраторів превентивної реструктуризації в країнах ЄС.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Никитченко Н.В. Визнання права як спосіб захисту прав суб'єктів господарювання. *Проблеми законності*. 2011. Вип. 117. С. 23—31.
2. Носань Н.С., Назаренко С.А., Назаренко Т.С. Економіко-правова роль арбітражного керуючого в процесі санації підприємств в Україні. *Modern Economics*. 2022. № 33 (2022). С. 82—87. [https://doi.org/10.31521/modecon.V33\(2022\)-11](https://doi.org/10.31521/modecon.V33(2022)-11)
3. Миколаєць В.А., Дяченко С.В. Окремі аспекти правового статусу арбітражного керуючого. *Юридична Україна*. 2023. № 9. URL: <https://hozpravoreposit.kyiv.ua/bitstream/handle/765432198/198/> (дата звернення: 15.06.2024).
4. Степанов А.В. Роль арбітражного керуючого у процедурі санації за новим Кодексом України з процедур банкрутства. *Забезпечення транспарентності (прозорості) процедур банкрутства в Україні*: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 26 трав. 2021 р.). Київ: Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана, 2021. С. 105—108.
5. EU Pravo — Justice, 8.12.2023, Discussion of the Draft Law No. 10143 on Preventive restructuring. Наживо: Круглий стіл «Превентивна реструктуризація». URL: <https://www.facebook.com/Pravojusticeukraine/videos/262958836778151> (дата звернення: 15.06.2024).
6. Поляков Р.Б. Сутність відносин банкрутства (неплатоспроможності). *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2023. № 2. С. 63—73. URL: http://apnl.dnu.in.ua/2_2023/10.pdf (дата звернення: 15.06.2024).
7. Гринчишин Я. Превентивна реструктуризація як новий тренд законодавства про неплатоспроможність. *Облік і фінанси*. 2021. № 2 (92). URL: <https://afj.org.ua/pdf/830-preventivna-zakonodavstva-pro-neplatospromozhnist.pdf> (дата звернення: 15.06.2024).
8. Левшина Я.О. Відповідальність у процедурі банкрутства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04. Кривий Ріг, 2020. 20 с.
9. Дутка В.В. Актуальні питання правового регулювання статусу арбітражного керуючого у справі про банкрутство. *Право і суспільство*. 2023. № 5. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2023/5_2023/11.pdf (дата звернення: 15.06.2024).
10. Сарнацький М.А. Інститут дисциплінарної відповідальності арбітражних керуючих в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення. URL: <http://www.lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2020/17/32.pdf> (дата звернення: 15.06.2024).
11. Пунда О. Забезпечення захисту персональних даних в процесі провадження у справі про банкрутство. *Наукові перспективи (Науковм perspektivi)*. 2023. № 8. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/6075> (дата звернення: 15.06.2024).
12. Preventive Restructuring Frameworks URL: <https://academic.oup.com/book/43120/chapterabstract/361957647?redirectedFrom=fulltext> (дата звернення: 15.06.2024).
13. What is the new draft law on preventive restructuring supposed to bring? URL: <https://www.peytonlegal.cz/en/draft-law-on-restructurin> (дата звернення: 15.06.2024).
14. Le droit des entreprises en difficulté a l'épreuve de la crise. URL: <https://www.senat.fr/rap/r20-615/r20-61511.html> (дата звернення: 15.06.2024).

Надійшла 21.06.2024

REFERENCES

1. Nykychenko N.V. Vyznannya prava yak sposib zakhystu prav sub'yektiv hospodaryuvannya. Problemy zakonnosti. 2011. Vyp. 117. P. 23-31 [in Ukrainian].
2. Nosan N.S., Nazarenko S.A., Nazarenko T.S. Ekonomiko-pravova rol arbitrazhnoho keruyuchoho v protsesi sanatsiyi pidpryyemstv v Ukraini. Modern Economics. 2022. No. 33 (2022). P. 82-87. [https://doi.org/10.31521/modecon.V33\(2022\)-11](https://doi.org/10.31521/modecon.V33(2022)-11) [in Ukrainian].

3. Mykolayets V.A., Dyachenko S.V. Okremi aspekty pravovoho statusu arbitrazhnoho keruyuchoho. Yurydychna Ukrayina. 2023. No. 9. URL: <https://hozpravoreposit.kyiv.ua/bitstream/handle/765432198/198/> [in Ukrainian].
4. Stepanov A.V. Rol arbitrazhnoho keruyuchoho u protseduri sanatsiyi za novym Kodeksom Ukrayiny z protsedur bankrutstva. *Zabezpechennya transparentnosti (prozorosti) protsedur bankrutstva v Ukrayini*: zb. materialiv Vseukr. nauk.-prakt. konf. (m. Kyiv, 26 trav. 2021 r.). Kyiv: Kyiv. nats. ekon. un-t im. Vadyma Hetmana, 2021. P. 105-108 [in Ukrainian].
5. EU Pravo — Justice, 8.12.2023, Discussion of the Draft Law No. 10143 on Preventive restructuring. Nazhyvo: Kruhlyy stil «Preventyvna restrukturyzatsiya» URL: <https://www.facebook.com/Pravojusticeukraine/videos/262958836778151> [in Ukrainian].
6. Polyakov R.B. Sutnist vidnosyn bankrutstva (neplatospromozhnosti). *Aktualni problemy vitchyznyanoyi yurys-prudentsiyi*. 2023. No. 2. P. 63-73. URL: http://apnl.dnu.in.ua/2_2023/10 [in Ukrainian].
7. Hrynchyshyn YA. Preventyvna restrukturyzatsiya yak novyy trend zakonodavstva pro neplatospromozhnist. *Oblik i finansy*. 2021. No. 2 (92). URL: <https://afj.org.ua/pdf/830-preventivna-zakonodavstva-pro-neplatospromozhnist.pdf> [in Ukrainian].
8. Levshyna Ya.O. Vidpovidalnist u protseduri bankrutstva: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.04. Kryvyy Rih, 2020. 20 p. [in Ukrainian].
9. Dutka V.V. Aktualni pytannya pravovoho rehulyuvannya statusu arbitrazhnoho keruyuchoho u spravi pro bankrutstvo. *Pravo i suspilstvo*. 2023. No. 5. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2023/5_2023/11.pdf [in Ukrainian].
10. Sarnatsky M.A. Instytut dystsyplinarnoyi vidpovidalnosti arbitrazhnykh keruyuchykh v Ukrayini: problemy ta shlyakhy yikh vyrishennya. URL: <http://www.lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2020/17/32.pdf> [in Ukrainian].
11. Punda O. Zabezpechennya zakhystu personalnykh danykh v protsesi provadzhennya u spravi pro bankrutstvo. *Naukovi perspektivy*. 2023. No. 8. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/6075> [in Ukrainian].
12. Preventive Restructuring Frameworks. URL: <https://academic.oup.com/book/43120/chapterabstract/361957647?redirectionFrom=fulltext>
13. What is the new draft law on preventive restructuring supposed to bring? URL: <https://www.peytonlegal.cz/en/draft-law-on-restructurin>
14. Le droit des entreprises en difficulté a l'épreuve de la crise. URL: <https://www.senat.fr/rap/r20-615/r20-61511.htm>

Received 21.06.2024

Vasyl DERLYUK,

Postgraduate student of the NNI Law State Tax University, Irpin, Ukraine
orcid 0009-0009-3890-8501

RIGHTS AND OBLIGATIONS OF THE ARBITRATION MANAGER IN PREVENTIVE RESTRUCTURING

The article is devoted to the study of the functions of the arbitration administrator in bankruptcy cases, focusing on the preventive restructuring procedure. The relevance of the study is due to the multiplicity of bankruptcy procedures, which differ from each other, which determines the specificity of the rights and duties of the arbitration administrator. The article pays special attention to the dynamics of the role of the arbitration administrator and his powers in bankruptcy cases. The author emphasizes the uncertainty of the powers of the arbitration administrator in preventive restructuring, which is currently at the stage of discussion of the draft law in Ukraine.

The study of the article covers the determination of the rights and duties of the arbitration manager in the rehabilitation procedure; analysis of the differences between preventive restructuring and rehabilitation, both in terms of content and approaches to the role of the arbitration administrator in such procedures, and analyzing draft law No. 10143 «On Amendments to the Code of Ukraine on Bankruptcy Procedures and Other Legislative Acts of Ukraine on the Implementation of the Directive of the European Parliament and the Council of the European Union of the Union 2019/1023 and the introduction of preventive restructuring procedures» in the part concerning the administrator of preventive restructuring. The powers of the administrator in preventive restructuring, the special procedure for appointment, termination of powers have been studied; guaranteeing payment of remuneration; conditions for the administrator's involvement in the preventive organization procedure.

The article separately mentions the foreign experience of determining the administrator of preventive restructuring. It was established that, unlike the practice in other European countries, the draft law on preventive restructuring in Ukraine provides for the selection of an administrator only from among arbitration managers. Based on the research, conclusions were formulated regarding the rights and duties of the arbitration manager (administrator) in preventive restructuring.

Keywords: bankruptcy, rehabilitation, preventive restructuring, pre-trial rehabilitation, arbitration manager, administrator.